

Eile (25. jaanuaril) võtsid EL liikmesriikide välisministrid vastu 2021. aasta kliima- ja energiadiplomaatia järeldused. Nendes järeldustes on esile toodud mõned tõeliselt head poliitikad, aga on ka valdkondi, mida tuleks parandada.

Arengukoostöö kontekstis on tekstis väga oluline ja kõnekas osa tekstis on järgmine: EL nõuab ühiselt keskkonnale kahjulike fossiilkütuste toetuste ülemaailmset järkjärgulist kaotamist selge ajakavaga, sealhulgas uute sõetariistade rahastamise viivitamatu lõpetamist kolmandates riikides. Samas aga oli eile nimetatud tekstilõik veel sulgudes, mis viitab, et EL-i liikmesriikide vahel toimub veel arutelu selle üle, kas tekst üks ühele vastu võtta või mitte. Oil Change International (OCI) on selle kohta avaldanud pressiteate.

Lisaks on järeldustes välja toodud, et “ELi energiadiplomaatia keeldub edasitest investeeringutest fossiilkütustel põhinevatesse energiainfrastruktuuri projektidesse kolmandate riikide suunal, välja arvatud juhul, kui need on täielikult kooskõlas Euroopa Liidu pikaajaliste eesmärkidega seotud Pariisi lepinguga kliimanetraalsuse saavutamiseks”. Kahjuks jätab see ukse avatuks mitte-kestlikule gaasitootmisele ja tarnele, kuid annab võimaluse arengumaades kestlikuks toidu tootmiseks ettenähtud veeldatud LPG/maagaasi jaoks, mille võiks fossiilkütuste järk-järgulisest loobumise plaanist hetkel üldse välja jätta.

Esile on tõstetud mõistet “kohanemine” kui peamist eesmärki. Mõisteid „kadumine ja degradeerumine” (*loss and degradation*) kasutatakse ilmselt “kaotuse ja kahju” (*loss and damage*) kontekstis ning lahendustena mainitakse „poliitilise toetuse pakkumist, rahastamist ja parimate praktikate vahendamist”. Küll aga ei ole terminoloogia kooskõlas ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppe terminoloogiaga, mis võib omakorda tuua kaasa ohu vaid teatud tüüpi kahjudega tegelemise rahastamise.

Kliimarahastuse peatükis (6) pole midagi uut, ehkki see rõhutab kliima rahastamise läbipaistvuse vajadusele. Siinkohal oleks hea OECD ametlik arenguabi (ODA) ümberhinnata, et arvestada senisest rohkem kliima-, keskkonna- ja sooliste argumentidega. Dokumendis tunnistatakse, et arengumaad peavad oma kliimameetmeid laiendama, ka võlakontekstis. Siiski ei ole sõnaselgelt öeldud, et kliimarahastamist on vaja kiiresti suurendada, et vähendada võlakriisi suurenemise ohtu.

Murettekitav on tekstis öeldu, et EL teeb jõupingutusi vaid piisava ELi esindatuse tagamiseks rahvusvahelistes mõjukates energeetika organisatsioonides ja -algatustes. Arengumaadel nimetatud organisatsioonides parimat esindatust aga ei ole. Just nende osalust tuleks tugevdada, nt lisades, et EL teeb jõupingutusi ka arengumaade suurema ja piisava esindatuse tagamiseks. Peamine argument siinkohal oleks, et kõikide riikide osalemiseta ei saa välja töötada tõhusat ülemaailmset õiglast üleminekut, mis omakorda toetaks kõiki riike.

On selge, et EL soovib suurendada oma liikmesriikide ettevõtete juurdepääsu arengumaadesse, sealhulgas juurdepääsu ekspordi- ja välisinvesteeringute strateegiate kaudu toorainele. Oluline on aga tagada, et ELi juurdepääs ei viiks arenguriikidest ressursi väljaviimiseni ega nimetatud

riikide avalike teenuste erastamiseni. Kõik tehtud investeeringud peaksid põhinema kohalikul ekspertiisil ja vajadustel.

Hea on näha ka lubadust, et „EL edendab kokkulepete rahvusvahelistesse finants-institutsioonidesse, sealhulgas arengupankadesse viimist“.